

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

AGRÁRMINISZTER

Iromány száma: **K/780/1.**

Benyújtás dátuma: **2022-08-12 18:18**

Parlex azonosító: **1DF5WYF60001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Benyújtó: **Dr. Nagy István, agrárminiszter**

Tisztelt Elnök Úr!

Az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat 2. melléklet 45. pontjában foglaltak megvalósulása érdekében mellékelten megküldöm **Dr. Keresztes László Lóránt** országgyűlési képviselő (LMP) „*Miért nem készítették fel Magyarországot az elmúlt évtizedben a klímaváltozás következtében fellépő aszálykárok megelőzésére, mérséklésére?*” című, K/780. számú írásbeli választ igénylő kérdésére adott válaszomat.

Címzett: **Dr. Keresztes László Lóránt (LMP)**

Benyújtó: **Dr. Nagy István, agrárminiszter**

Tisztelt Képviselő Úr!

Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 42. §-ában foglaltak szerint a hozzám intézett, „*Miért nem készítették fel Magyarországot az elmúlt évtizedben a klímaváltozás következtében fellépő aszálykárok megelőzésére, mérséklésére?*” című, K/780. számú írásbeli kérdésére az alábbi választ adom.

Képviselő Úr állításaival ellentétben a Kormány felelős és előrelátó, stratégiai alapokra helyezett szemléletet képvisel a klímaváltozás elleni küzdelemben. Mind a Kormány, mind az agrártárca tisztában van a globális éghajlati problémák lokálissá válásának következményeivel. Az Országgyűlés által 2008-ban elfogadott Nemzeti Éghajlat-változási Stratégia felülvizsgálata megtörtént, melynek eredményeképpen rendelkezésre áll egy helyi viszonyokhoz optimalizált felkészülési terv a globális felmelegedési válság kezelésére.

A 2018-ban elkészült második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia tartalmazza az üvegházhatású gázok kibocsátás-csökkentési céljait, prioritásait és cselekvési irányait meghatározó, 2050-ig tartó időszakra vonatkozó Hazai Dekarbonizációs Útitervet is. Ugyancsak kidolgozásra került az első Éghajlatváltozási Cselekvési Terv, a Nemzeti Energia és Klímaterv, a Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv, illetve a Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia is. Hazánk az Európai Tanács 2019. december 13-ai ülésén a 2050-es klímasemlegesség mellett szavazott, ezzel a világ azon kevés országainak egyike, amely nem csak vállalta, hanem törvényi szinten is rögzítette, hogy 2050-re elérni a klímasemlegességet.

A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás támogatása terén az Agrárminisztérium számos fontos lépést tett. Kidolgozásra került a Nemzeti Ammónia-emisszió Csökkentési Cselekvési Terv, a tárca működteti a Közös Agrárpolitika keretein belül a Kölcsönös Megfeleltetés és a Zöldítés keretrendszerét, a Vidékfejlesztési Program beruházási támogatásain keresztül pedig ösztönözi az erőforrás-hatékonyság javítását. Elkészült a Digitális Agrárstratégia dokumentuma is, melynek kiemelt célja, hogy a modern digitális eszközök is hozzájáruljanak a klímaváltozás okozta nehézségek csökkentéséhez.

Az aszályhelyzet előrejelzése, felmérése és értékelése érdekében 2016-ban kezdődött meg egy vízhiány értékelő és előrejelző rendszer, az ún. aszálymonitoring-hálózat kidolgozása, amely mostanra megközelítőleg 150 mérőállomással fedi le az ország teljes területét. A mindenki számára hozzáférhető rendszer időben jelzi, hogy mikor kell vizet juttatni egy adott területre, mielőtt a növények szárazság okozta stresszhatást szenvednének el. A rendszer legfontosabb újdonsága pedig az, hogy figyelembe veszi az aktuális, talajtípusonként differenciált talajnedvességet is.

Egyes években azonban a hatékonyabb vízgazdálkodást elősegítő projektek és a támogató

monitoring rendszerek sem tudják ellensúlyozni az olyan extrém, Európa összterületének közel felére kiterjedő aszályt, a szélsőséges klimatikus hatásokat és azok következményeit, mint amilyen az idei esztendőben bekövetkezett. A korszerű monitoring eljárásokkal és a rendelkezésre álló eszközrendszer folyamatos bővítésével az Agrárminisztérium mindent megtesz a klímaváltozás negatív hatásainak ellensúlyozására.

Az elmúlt időszakban tapasztalt, számottevő csapadéktól mentes időjárás hatására a megnövekedett vízigények kiszolgálása a csökkenő vízkészletek mellett országos, összehangolt irányítást igényel, ezért az Országos Műszaki Irányító Törzs (a továbbiakban: OMIT) Törzsvezető 2022.07.20-án reggel 8 órától elrendelte az OMIT vízhiány elleni készütségi működését. A térségi vízelosztó rendszerek közötti vízátvétel országos koordinációja a hét minden napján biztosított, a szükséges vízkészletek mindenhol elégséges mennyiségben rendelkezésre állnak. A vízhiány elleni védekezés keretében már 306 millió forintnyi beavatkozás történt, ami magában foglal szivattyús vízpótlást, műtárgyak és gépek javítását, vízi növényzet és egyéb lefolyási akadályok eltávolítását, provizóriumok kialakítását. A védekezésben közreműködik a Katasztrófavédelmi Hatóság, valamint a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara is.

A változó klíma és az ezzel járó környezeti, gazdasági és társadalmi kihívások szükségessé teszik a gyakorlati megoldások kidolgozását. A magyar gazdálkodókat abban kell segíteni, hogy megtalálják azokat a növényfajtákat és termelési gyakorlatokat, melyek a megváltozott klimatikus viszonyok mellett is életképesek: olyan megoldásokat kell találnunk, amelyek a hazai élelmiszerbiztonságot támogatják. Már a Covid járványhelyzetet követő gazdasági folyamatok is megmutatták, hogy az élelmiszergazdaság gyorsan képes regenerálódni, ugyanakkor fenntartható működése érdekében felelős kormányzati intézkedések szükségesek. A Kormány ezért fontosnak tartotta a gyors cselekvést a magyar gazdatársadalom veszteségeinek mérséklésére. Azon dolgozunk, hogy minél inkább testreszabott intézkedésekkel segíthessük az agráriumot, ezért alakult meg az Aszály Veszélyhelyzeti Operatív Törzs, melynek első ülését követően öt pontban azonnali intézkedések bevezetésére tettünk javaslatot. A további konkrét rövid-, közép- és hosszú távú intézkedések egyeztetése, ezek szakmai és pénzügyi feltételeinek biztosítása a Belügyminisztérium és az Agrárminisztérium irányításával, valamint az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a Nemzeti Földügyi Központ bevonásával folyamatban van.

Az elmúlt években összesen 1 milliárd forint értékben lehetett támogatást igényelni a Vidékfejlesztési Program keretében vízvédelmi célú nem termelő beruházások megvalósítására, vizes élőhelyek létrehozására és fejlesztésére, melyek hozzájárulhatnak a talaj, a víz és a levegő védelméhez. A 2023-2027 időszakra vonatkozó KAP Stratégiai Tervben „Agro-ökológiai nem termelő beruházások” címen külön beavatkozás foglalkozik a továbbra is támogatni kívánt vízvédelmi célú nem termelő beruházásokkal. A cél egyrészt a felesleges vizek minél hosszabb ideig történő megőrzésének ösztönzése adott területen a földhasználat megváltoztatásával, vizes élőhelyek létrehozásával és területi vízvisszatartást szolgáló kisléptékű vízi létesítmények kialakításával, másrészt a vizeinket érintő tápanyagterhelések és szennyezések csökkentése bizonyos erózióvédelmi létesítmények kialakításával, illetve a vízfolyásokat szegélyező mezőgazdaságilag nem művelt pufferzónák kialakításával.

Jelentős elmozdulás a közel húszéves gyakorlattól, hogy az ily módon kialakított agro-ökológiai területek annak ellenére megőrzik jogosultságukat az alapszintű közvetlen támogatásra is, hogy nem feltétlenül folytatnak rajta mezőgazdasági termelést a jövőben. Agrártámogatási oldalról tehát nem lesz érdekelt abban a gazdálkodó, hogy mindenáron művelésben tartson olyan területeket, amelyek inkább alkalmasak a fent nevezett agro-ökológiai funkciók betöltésére.

A közvetlen támogatások között egy új beavatkozás, az ún. Agro-ökológiai Program (AÖP) is segíteni fogja a környezet- és klímatudatos mezőgazdaság térnyerését. A programban választható gyakorlatok között számos olyan van, amely közvetlenül vagy közvetve a vízvisszatartást szolgálja.

A zártkertek mintegy 200 ezer hektárnyi területet jelentenek országszerte. Hazánk mezőgazdaságának már évszázadok óta szerves részei azok az apróparcellás területek, melyekben egy-egy család használatában álló szőlők, pincesorok, gyümölcsösök, zöldségkertek vannak. Ezek megfelelő hasznosítása érdekében 2017-ben a Kormány önálló Zártkerti Program létrehozásáról döntött, melynek keretében eddig 670 pályázat részesült mintegy 9,3 milliárd forint összegű támogatásban. A Vidékfejlesztési Program meghirdetett felhívásai közül az egyik legsikeresebb kiírásnak a 2022. május 31-én lezárult, adottságaik és ambícióik alapján fejlődőképes, kisméretű mezőgazdasági termelők jövedelemszerzését és gazdaságilag több lábbon állását segítő, mezőgazdasági kisüzemek támogatására irányuló pályázati konstrukció bizonyult, melyre összesen 17.305 támogatási kérelmet nyújtottak be. A felhívás keretében 15.000 eurónak megfelelő forintösszegű, 5 évre nyújtott egyösszegű átalány jellegű támogatásra nyújthattak be támogatási kérelmet östermelők, mezőgazdasági termelőnek minősülő egyéni vállalkozók és szociális szövetkezetek. Eddig összesen 9.369 pályázó részére folyósították a támogatás első részleteként a több mint 4 millió forintot, amit üzemméretük növelése érdekében többek között eszköz- és gépbeszerzésre, ültetvénytelepítésre vagy akár állatvásárlásra is elkölthetnek a támogatottak.

A Nemzeti Földalapkezelő Szervezet és jogutódja, a Nemzeti Földügyi Központ tevékenységének középpontjában is az állami tulajdonban lévő földvagyonnal való ésszerű és a földbirtok-politikai irányelveknek megfelelő gazdálkodás, a földnek a mezőgazdasági termelés ökológiai feltételeire, valamint a gazdaságosság és a jövedelmezőség szempontjaira figyelemmel történő hasznosításának elősegítése, továbbá a családi gazdaságokon alapuló korszerű birtokszerkezet kialakításának előmozdítása állt és áll.

A földértékesítés nem a nemzeti vagyon elherdálását jelenti, hanem a Kormány által következetesen képviselt földbirtok-politikai célok megvalósítását szolgálja, jelesül a földnek helyben lakó földművelő gazdák tulajdonába és használatába kerülését, ezáltal a magyar földműves, kis- és középbirtokok fejlődését. Mindez egyúttal a kérdésében vizionált folyamatokkal ellentétes irányba hat, hiszen a gazdatársadalom erősítésén keresztül közvetetten hozzájárul hazánk élelmiszerellátás-biztonságának fejlődéséhez is. Mindazonáltal megnyugtathatom Képviselő Urat, hogy sem erdőt, sem természetvédelmi területet nem kívánunk értékesíteni.

Remélem, hogy tájékoztatásom választ adott a Képviselő Úr részéről felmerült kérdésekre.

Üdvözlettel:

Dr. Nagy István